

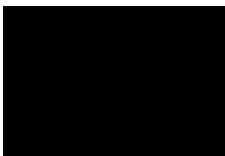
OIKAISUVAATIMUS

Asunto- ja kiinteistölautakunnan päätös § 56 / 29.4.2026

Vastaanottaja

Tampereen kaupunki / Asunto- ja kiinteistölautakunta
Kirjaamo, PL 487, 33101 Tampere
kirjaamo@tampere.fi

Oikaisuvaatimuksen tekijä



Asianosaisuus:

Päätös vaikuttaa välittömästi lapsen ja perheen oikeuteen, etuun ja velvollisuuteen kuntalain 137 §:n tarkoittamalla tavalla. Lisäksi tekijä on Tampereen kaupungin jäsenenä oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen.

Päätös, johon oikaisua haetaan: Asunto- ja kiinteistölautakunnan päätös 29.4.2026 § 56, asia "Metsäniityn päiväkodin ja koulun vanhan osan perusparannuksen tarveselvitys ja hankesuunnitelma", diaarinumero TRE:1349/10.03.07/2026.

Oikaisuvaatimuksen rajaus: Oikaisuvaatimus kohdistuu hankesuunnitelmassa esitettyyn väistötilaratkaisuun (Sairaalankatu 6) sekä siihen liittyvään valmisteluun. Oikaisuvaatimus ei kohdistu rakennuksen perusparannushankkeen muihin osa-alueisiin, joiden tarpeellisuus ei ole riitautettu.

1. Vaatimukset

Ensisijainen vaatimus

Asunto- ja kiinteistölautakunnan päätös § 56 / 29.4.2026 oikaistaan väistötilaratkaisua koskevin osin siten, että hankesuunnitelmaa ei hyväksytä Sairaalankatu 6:n väistötilavalinnan osalta, ja asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Uudessa valmistelussa tulee:

a) selvittää ja vertailla dokumentoidusti vaihtoehtoiset väistötilat noudattaen kaupungin omaa väistötilaperiaatteiden hierarkiaa: ensisijaisesti Annalan alueen olemassa olevat kaupungin omistamat tai sisään vuokratut tilat, toissijaisesti vuokrattavissa olevat tilat ja viimesijaisesti siirtokelpoiset tilaelementtiratkaisut Metsäniityn päiväkodin tontilla tai sen läheisyydessä, esimerkiksi Karosen koulun kentällä, Isoniitynpuistossa tai Karosen puiston kenttäalueella;

b) laatia kirjallinen lapsivaikutusten arviointi väistötilaratkaisun osalta vastaavalla tavalla kuin tarveselvityksen kohdassa 1.1 on tehty perusparannushankkeen osalta, ottaen erityisesti huomioon vaikutuksen kohteena olevien lasten ikä (0–5 vuotta);

c) laatia vaikutusarviointi, jossa tarkastellaan väistötilan vaikutuksia palvelua käyttävien perheiden arkeen, taloudelliseen asemaan, työssäkäyntimahdollisuuksiin sekä yhdenvertaisuuteen;

d) järjestää palvelua käyttävien perheiden ja huoltajien kuuleminen ennen päätöksentekoa kuntalain 22 §:n ja hallintolain 34 §:n edellyttämällä tavalla.

Toissijainen vaatimus

Mikäli Sairaalankatu 6 säilytetään väistötilana, kaupunki veloitetaan järjestämään perusparannuksen ajaksi (heinäkuu 2027 – elokuu 2028) väistötilan käyttäjäperheille korvaava liikkumISRatkaisu, joka voi olla esimerkiksi:

- kunnan järjestämä yhteiskuljetus väistötilaan kaikkina arkipäivinä päiväkodin aukioloaikoina;
- tai vaihtoehtoisesti väistöajalle kohdistuva matkalipputuki niille perheille, jotka käyttävät väistötilaa.

2. Päätöksen tausta ja vaikutukset

Päätöksellä § 56 / 29.4.2026 hyväksyttiin Metsäniityn päiväkodin ja koulun vanhan osan perusparannuksen hankesuunnitelma jatkosuunnittelun pohjaksi. Hankesuunnitelman kohdassa 4.5 todetaan, että perusparannettavassa osassa ovat viisi päiväkotiryhmää, eli noin 80 lasta, siirretään perusparannuksen ajaksi väistötilana käytettävään Sairaalankatu 6:n toimipisteeseen.

Tarveselvityksen tavoiteaikataulun (kohta 5.2.1) mukaan rakennustyöt alkavat heinäkuussa 2027 ja käyttöönotto on elokuussa 2028. Pihatyöt tehdään kesän 2028 aikana. Tästä seuraa, että väistöaika on käytännössä noin 13 kuukautta.

Etäisyys nykyisen päiväkodin (Pitkäniitynkatu 1) ja Sairaalankatu 6:n välillä on noin 9 kilometriä yleisiä teitä pitkin. Tampereen seudun joukkoliikenteen reittioppaan mukaan yhdensuuntainen matka kestää bussilla 28–31 minuuttia, kun mukaan lasketaan myös kävelyosuudet bussipysäkille ja sieltä väistötilaan.

Nykyinen päiväkotij sijaitsee Annalan asuntovaltaisen alueen keskellä, ja moni perhe on valinnut sen sujuvan ja lyhyen kävely- tai pyöräilymatkan vuoksi. Hankesuunnitelman kohta 4.1.5 vahvistaa, että nykyisen päiväkodin sijainti on keskeinen myös polkupyöräliikenteen verkostossa. Väistötilaratkaisu poistaa tämän saavutettavuuden vuodeksi, ja kohdistaa perheille merkittäviä taloudellisia ja ajankäytöllisiä rasitteita.

Huoltajille järjestettiin asiasta Teams-tiedotustilaisuus 5.5.2026. Tiedotustilaisuudessa esiteltiin valittu väistötilaratkaisu päätöksenä, eikä esitelty harkittuja vaihtoehtoja, vaikutusarvioita tai perusteluja Sairaalankatu 6:n valinnalle. Tilaisuudessa kaupungin edustaja viittasi kaupungin yleisiin väistötilaperiaatteisiin ratkaisun perusteluina.

3. Oikeudelliset perusteet

3.1 Selvittämisvelvollisuuden laiminlyönti

Hallintolain (434/2003) 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Hankesuunnitelman kohta 3.4 "Vaihtoehtoiset toimitilat" käsittelee ainoastaan päiväkodin pysyvää sijaintia eikä ota kantaa väistötilan vaihtoehtoihin. Hankesuunnitelman kohta 4.5 "Väistötilatarpeet ja -kustannukset" käsittää kokonaisuudessaan neljä lausetta, joissa todetaan, että "perusparannettavassa osassa olevat päiväkotiryhmät tulevat käyttämään Sairaalankatu 6:ssa olevia päiväkotitiloja väistötilana" ja että "tilat vapautuvat Turtolan päiväkodin valmistuttua". Päätös ei sisällä dokumentoitua vaihtoehtotarkastelua, vaikutusarviointia perheisiin kohdistuvista vaikutuksista (matka-aika, kustannukset, työssäkäyntimahdollisuudet), eikä saavutettavuusarviointia.

Väistötilan vuotuinen sisäinen vuokratkustannus on 508 723 euroa (hankesuunnitelma 4.5), eli kyseessä on yli puolen miljoonan euron vuotuinen ratkaisu. Tämän kokoluokan päätös edellyttäisi dokumentoidun vaihtoehtotarkastelun, joka nyt puuttuu kokonaan. Asian selvittäminen on ollut puutteellista hallintolain 31 §:n tarkoittamalla tavalla.

Vaihtoehtoja olisi ollut mahdollista tutkia. Tampereen kaupunki on aiemmin hyödyntänyt siirtokelpoisia tilaelementtiratkaisuja päiväkotikäyttöön. Esimerkiksi Asunto- ja kiinteistölautakunta on 15.2.2024 päätöksillään § 19 (Kalevanharjun "Onnela" päiväkoti, TRE:216/02.07.01/2024) ja § 20 (Ahjola-Harjulan päiväkoti, TRE:211/02.07.01/2024) lunastanut Kuntarahoitus Oyj:ltä leasing-pohjaisesti vuokrattuja tilaelementtiratkaisuna toteutettuja päiväkotirakennuksia osoitteessa Sairaalankatu 3. Lunastushinnat olivat 350 000,18 € ja 112 500 €.

Nämä päätökset osoittavat, että Tampereen kaupungilla on toimittajakanavat ja toimintamallit siirtokelpoisten päiväkotirakennusten järjestämiseen. Kaupungin omien väistötilaperiaatteiden mukaisesti tämä on viimesijainen, mutta validi vaihtoehto, kun ensi- ja toissijaisia tiloja ei alueelta löydy.

3.2 Kaupungin omien väistötilaperiaatteiden vastaisuus

Tampereen kaupunki on esittänyt julkisesti, muun muassa 5.5.2026 huoltajille pidetyssä Teams-tiedotustilaisuudessa, väistötilojen valintaa ohjaavat periaatteet ("Periaatteet koulujen väistötiloista"). Periaatteet asettavat selkeän hierarkian, jota tässä asiassa ei ole noudatettu.

Alueellisuusperiaate

Periaatteiden mukaan "väistötilaratkaisut toteutetaan pääsääntöisesti alueellisesti keskitettyinä ratkaisuin". Sairaalankatu 6 sijaitsee noin yhdeksän kilometrin päässä Metsäniityn päiväkodista, eikä se ole Annalan kaupunginosan alueella. Päätös ei näin ollen täytä alueellisen keskittämisen periaatetta. Päätösasiakirjasta ei käy ilmi, että Annalan tai sen lähialueen tiloja olisi edes tutkittu.

Vaihtoehtohierarkian noudattamatta jättäminen

Periaatteissa määritellään seuraava vaihtoehtohierarkia: (1) ensisijaisesti alueen olemassa olevat kaupungin omistamat tai kaupungille sisään vuokratut tilat, joissa on vapaata kapasiteettia ja jotka ovat käytettävissä nopeasti; (2) toissijaisesti vuokrattavissa olevat tilat; (3) viimeisenä vaihtoehtona vuokrattavat siirtokelpoiset rakennustyönaikaiset tilat.

Päätösasiakirjoista ei käy ilmi, että ensimmäistä, toista tai kolmatta tasoa olisi systemaattisesti tutkittu Annalan alueella. Sairaalankatu 6 vaikuttaa valitun yksinomaan sen perusteella, että "tilat vapautuvat Turtolan päiväkodin valmistuttua" (hankesuunnitelma 4.5). Tämä on kätevyysperuste, ei periaatteiden edellyttämä systemaattinen vaihtoehtotarkastelu.

Toiminnallisuuden ja lasten iän huomiotta jättäminen

Periaatteiden mukaan "väistötilaratkaisuja arvioitaessa huomioidaan, minkälainen toiminta on kyseessä. Arvioinnissa huomioidaan lasten / oppilaiden ikä, kulkuyhteydet tai kuljetuksen järjestämismahdollisuudet ja se, että siirrettävä toiminta säilyy mahdollisimman yhtenäisenä."

Vaikutuksen kohteena on noin 80 lasta, jotka ovat 0–5-vuotiaita. Tämän ikäryhmän kohdalla pitkien kulkuyhteyksien aiheuttama päivärytmin muutos, varhainen herääminen ja perheen yhteisen ajan vähentyminen vaikuttavat suoraan lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin tavalla, joka on kvalitatiivisesti erilainen kuin esimerkiksi yläkouluikäisten kohdalla. Päätösasiakirjasta ei käy ilmi, että lasten ikä olisi ollut väistötilan valinnan kriteerinä, eikä että kuljetuksen järjestämismahdollisuuksia olisi arvioitu vaihtoehtoina. Lisäksi on perheitä, joilla on useampi lapsi Metsäniityn päiväkodissa ja lapset voivat joutua pahimmillaan aivan eri puolille kaupunkia riippuen mihin ryhmään heidät on asetettu. Näin ollen päiväkodin toiminta ei säily yhtenäisenä.

Taloudellisten vaikutusten vertailun puuttuminen

Periaatteiden mukaan "kunkin väistötilavaihtoehdon toteuttamisaikataulu ja väistön pituus sekä eri vaihtoehtojen taloudelliset vaikutukset huomioidaan vaihtoehdon valinnassa". Tämä edellyttää useamman vaihtoehdon vertailua. Päätösasiakirjoissa on esitetty ainoastaan valitun vaihtoehdon kustannus (508 723 €/vuosi). Vertailutietoa ei ole.

3.3 Lapsivaikutusten arvioinnin laiminlyönti

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen (SopS 60/1991) 3 artikla velvoittaa kaikessa lapsia koskevassa toiminnassa ottamaan ensisijaisesti huomioon lapsen edun. Sopimus on Suomea ja Tampereen kaupunkia oikeudellisesti sitova.

Hankesuunnitelman kohdassa 1.1 on tehty lapsivaikutusten arviointi nimenomaan perusparannushankkeen osalta. Arvioinnissa todetaan muun muassa, että "hankkeella on myönteisiä vaikutuksia lasten ja perheiden arjen sujumiseen, kun varhaiskasvatus pystytään tarjoamaan lähipalveluna alueen lapsille" ja että "päiväkodille on hyvät kevyen liikenteen yhteydet". Nämä toteamukset koskevat valmistunutta perusparannusta, eivät väistötila-aikaa.

Väistötilaratkaisun lapsivaikutuksia ei ole arvioitu lainkaan, vaikka kyseessä on noin 13 kuukauden mittainen muutos, joka koskee 0–5-vuotiaita lapsia. Pidentyvät kuljetusmatkat, varhaisemmat heräämisajat, lyhentyvä yhteinen perheaika ja muutokset arjen rytmissä ovat tunnistettavissa olevia lapsen hyvinvointiin vaikuttavia seikkoja. Pienten lasten kehitysvaiheessa unen riittävyys, ennakoitavat rutiinit ja vanhempien läsnäoloajan riittävyys ovat erityisen merkittäviä, mikä korostaa tämän ikäryhmän kohdalla lapsivaikutusarvioinnin laiminlyönnin painoarvoa.

3.4 Suhteellisuusperiaatteen vastaisuus

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Suhteellisuusperiaate edellyttää, että valittu keino ei saa olla ankarampi kuin tavoitteen saavuttamiseksi on välttämätöntä.

Sairaalankatu 6 sijaitsee noin yhdeksän kilometrin päässä nykyisestä päiväkodista. Tämä etäisyys ei perustu selvitettyyn paktoon, vaan hankesuunnitelman 4.5 paljastaa valinnan logiikan: "Tilat vapautuvat Turtolan päiväkodin valmistuttua". Tilat on siis valittu sen perusteella, että ne sattuvat olemaan käytettävissä, ei sen perusteella, että ne olisivat tavoitteen kannalta toimivin ratkaisu. Lähempänä sijaitsevia tiloja tai tilapäisrakennusratkaisuja Annalan alueella ei ole vertailtu eikä suljettu pois perustelluin syin.

3.5 Kuulemisvelvollisuuden ja osallistumisoikeuden laiminlyönti

Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaisella on oikeus tulla kuulluksi ennen häntä koskevaa päätöstä. Kuntalain (410/2015) 22 § turvaa kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien oikeuden osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Hankesuunnitelman kohta 1.3 "Osallistaminen" kuvaa yleisellä tasolla, että "päiväkotij- ja kouluverkkoselvityksessä on osallistettu oppilaita ja huoltajia" ja että "rehtori / varhaiskasvatustyksikön johtaja osallistaa sekä henkilöstöä että oppilaita / lapsia ja huoltajia suunnittelu- ja rakennusvaiheissa". Yleinen palveluverkkoselvitys ei kuitenkaan ole sama kuin tämän konkreettisen noin yhdeksän kilometrin siirtämis päätöksen kuuleminen. Hankesuunnitelmasta ei käy ilmi, että väistötilaratkaisusta olisi järjestetty palvelua käyttävien perheiden kuulemista ennen päätöstä.

Päätös tuli perheiden tietoon kaupungin järjestämässä Teams-tiedotustilaisuudessa, joka pidettiin 5.5.2026, ja siinä esiteltiin valittu ratkaisu päätöksenä; ei valmisteltavana asiana, johon perheillä olisi mahdollisuus vaikuttaa.

3.6 Eriarvoistavat vaikutukset perheryhmittäin

Päätös voi olla muodollisesti yhdenvertainen, mutta sen tosiasiallinen rasitus kohdistuu epäsuhtaisesti perheisiin, joilla on lähtökohtaisesti vähemmän taloudellisia ja ajallisia resursseja.

Esimerkiksi yhden vanhemman talouksissa kuljetustaakka kohdistuu yhdelle aikuiselle, eikä puolen tunnin yhdensuuntaista bussireittiä voi jakaa toisen huoltajan kanssa. Autottomille perheille rataspaikkojen rajallisuus tarkoittaa, ettei seuraavaan vuoroon välttämättä mahdu, vaikka olisi

ajoissa pysäkillä. Autoa käyttävillä perheillä tätä epävarmuutta ei ole. Pienituloisille perheille auton hankinta tai joukkoliikenteen kausilippu on suuri menoerä, ja matalapalkkaisissa ammattiteissa työaikajoustot ovat harvinaisempia. Vuorotyössä ja palveluammattiteissa työvuoron alkamisaika on kiinteä, jolloin noin kuljetukseen kuluva lisäaikaa ei voi siirtää työpäivään, vaan se vähennetään unesta ja perheen yhteisestä ajasta. Lisäksi bussien rataspaikkojen ruuhkautuminen aamuisin ja iltaapäivisin vaikuttaa myös niihin matkustajiin, jotka käyttävät bussia rollaattorin tai pyörätuolin kanssa, koska tilatarve tulee samasta paikkavarauksesta.

Päätösasiakirjoista ei käy ilmi, että näitä eriaistaisia vaikutuksia olisi tunnistettu tai punnittu päätöksenteon yhteydessä.

3.7 Varhaiskasvatustilain saavutettavuusvelvoitteen vastaisuus

Varhaiskasvatustilain (540/2018) 5 §:n mukaan kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Vaikka säännös käyttää ilmaisua "on pyrittävä", se asettaa kunnalle aineellisen velvoitteen tarkastella saavutettavuutta päätöksenteon yhteydessä.

Sairaalankatu 6:n etäisyys noin yhdeksän kilometriä keskeiseltä asuinalueelta keskustaan ei täytä lain saavutettavuustavoitteen tarkoitusta, eikä päätöksessä ole esitetty arviota siitä, onko saavutettavuusvelvoite otettu huomioon väistötalaa valittaessa. Säännös koskee varhaiskasvatuksen järjestämistä yleensä, eikä laissa ole erillistä poikkeusta väistöalajalle.

3.8 Päätöksen perustelujen riittämättömyys

Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun ja mihin oikeudellisiin säännöksiin se perustuu.

Päätös ja hankesuunnitelma eivät esitä, miksi nimenomaan Sairaalankatu 6 valittiin väistöalaksi, mitä muita vaihtoehtoja harkittiin tai sivuutettiin, eikä sitä, miten lasten ja perheiden etu on punnittu suhteessa tilojen sattumanvaraiseen vapautumiseen. Perustelut eivät täytä hallintolain vaatimuksia vaikutusten merkittävyyteen nähden, koska kyseessä on noin 80 lasta, 13 kuukautta sekä hyvin pitkä siirtymä.

3.9 Ristiriita kaupungin oman strategian kanssa

Tampereen kaupungin keskeinen strateginen tavoite on hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä (Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartta). Hankesuunnitelman kohta 1.6.2 toteaa, että "hankkeen sijainti kaupunkirakenteessa edistää osaltaan vähäpäästöisen liikkumisen mahdollisuuksia" ja että "rakennus on hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä, kävellen ja pyörällä". Väistöalaratkaisu kuitenkin pakottaa noin 80 lapsen perheet vuodeksi joko pidentyneeseen julkisen liikenteen käyttöön tai yksityisautoiluun, mikä on suorassa ristiriidassa kaupungin oman strategian kanssa. Tämäkään ristiriita ei ole päätösasiakirjoissa tunnistettu eikä punnittu.

4. Konkreettiset esimerkit perheisiin kohdistuvista vaikutuksista

Seuraavat esimerkit havainnollistavat sitä konkreettista rasitusta, jonka asianmukainen vaikutusarviointi olisi tunnistanut, jos se olisi tehty:

Lapsi, joka on aiemmin tuotu päiväkotiin kello 8.00 kävellen kymmenen minuutin kotimatkan päästä, joutuu väistöajalla aloittamaan päivänsä noin 45 minuuttia aikaisemmin: bussipysäkillä siirtymiseen, 28–31 minuutin bussimatkaan ja sen aikataulujen epävarmuuteen tarvitaan aikaa. Iltapäivällä sama matka toistuu päinvastaiseen suuntaan, jolloin lapsi on kotona vasta 45 minuuttia myöhemmin kuin nykyisin. Päivä pitenee siis molemmista päistä yhteensä lähes kaksi tuntia.

Tällä on kaksi käytännön seurausta. Ensimmäinen on lapsen unen lyhentyminen. Aamun aikaistaminen edellyttää vastaavasti aikaisempaa nukkumaanmenoa, mikä ei kuitenkaan ole aina mahdollista, koska perheen iltarutiinit eivät käytännössä siirry yhtä jouhevasti kuin herätysaika. Pienten lasten kohdalla riittävä uni on kehityksen ja jaksamisen perusedellytys. Toinen seuraus on perheen yhteisen ajan väheneminen. Kun lapsi haetaan ja palaa kotiin myöhemmin ja menee nukkumaan aikaisemmin, valveilla yhdessä vietettävä aika supistuu olennaisesti. Tämä koskee myös harrastustoimintaa, joka monella sijoittuu juuri iltapäivän ja illan väliin.

Bussien rataspaikkojen rajallisuus (tyypillisesti 2–3 paikkaa) muodostaa konkreettisen riskin sille, että vanhempi lapsineen ei välttämättä mahdu seuraavaan vuoroon, vaikka olisi ajoissa pysäkillä. Tämä koskee erityisesti aamuruuhkaa, kun yhä useampia perheitä siirtyy samaan reittiin. Vaikutus heijastuu myös niihin matkustajiin, jotka käyttävät bussia apuvälineen kanssa.

Perheille voi syntyä taloudellinen pakko hankkia auto tai joukkoliikenteen kausilippu, mikä on merkittävä menoerä erityisesti yhden vanhemman talouksissa ja matalapalkkaisissa perheissä. Tämä on yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta keskeinen havainto.

5. Allekirjoitukset

Tampereella 10.5.2026

